

CARME MONTURIOL I PUIG

Nasqué a Barcelona a finals del segle XIX. Descendent d'illustres famílies catalanes, comptava entre els seus antecessors a Narcís Monturiol, germà del seu avi.

Desde molt jove es sentí atreta per les arts. Representava comèdies, alternant els primers papers amb la seva germana Lina. Estudià música, especialitzant-se com pianista; fou deixeble de Vidella i va prendre lliçons de perfeccionament amb ~~Franc~~ Franc Marshall. Debutà com solista al Palau de la Musica Catalana el 4 d'abril de 1913, amb clamorós éxit de crítica. Formà trio amb Montserrat Cassadó (cello) i la seva germana Lina o amb Jacinta Torner (violí). També va actuar com acompanyant d'Aurora Bertrana en sonates de violoncel i piano de Beethoven, Schumann, etc.

Sense negligir la música - car fins els últims dies tocava peces tant difícils com es "Carnaval" de Schumann, i preparant-se com veritable professional que era, inclús quan solament actuava per una amiga -, es sentí atreta per les lletres amb forta vocació. Incorporada pel que fou el seu mestre Pompeu Fabra, qui veia en ella una traductora idònea de les obres de Shakespeare, empenyé la monumental tasca de la traducció dels Sonets, única edició completa, i la més digne de quantes s'han fet en català i en vers. L'edició dels Sonets s'esgotà cap a l'any 1940 i li proposaren de reeditar-la sempre i quan tregués la dedicatòria al Mestre Fabra, i ella es negà a fer-ho, i per tant no es tornaren a publicar. Va tenir aquesta valentia quan tants altres escriptors - per tal de veure publicades les seves obres - passaven per tot. Els Sonets foren publicats en 1928.

L'any 1930 estrenà al Teatre Novetats L'ABISME

L'any 1935, al Poliorama L'HURACÀ;

L'any 1936, al Novetats AVARICIA;

L'any 1936, al Teatre Nou TEMPESTA ESVAIDA, comèdia lírica amb música de Joaquim Serra.

L'any 1932 publicà TERESA O LA VIDA AMOROSA

D'UNA DONA.

Alternava les seves comèdies amb traduccions de Shakespeare, Maurice Baring i Upton Sinclair. Així, l'any 1930 publicà CIMBELI i el 1935 LA NIT DE REIS, de Shakespeare. L'any 1937 DAPHNE ADEANE de Maurice Baring, i l'any 1937 NO PASSARAN de Upton Sinclair.

Publicà, ademés, articles i poesies en diferents diaris i revistes i llibres. Pronuncià conferències en distintes entitats.

L'any 1936 publicà a Quaderns Literaris un recull de contes amb el títol de UN DIUMENGE DE JULIOL.

Fou Presidenta del Lyceu Club, entitat que agrupava a tots els intel·lectuals de l'època i que dedicava a la música, conferències, curssets sobre educació política, literària i fins i tot d'higiene sexual.

& & &

L'any 1939 marxà, junt amb la seva mare, vers la ciutat de Lyon on un oncle seu, en Puig i Pujades, n'era Cònsul d'Espanya.

En retornar a Barcelona, on morí la seva mare, es va trobar desconnectada del seu món i dels seus amics, sense anim per escriure ni fer música.

Poc a poc, a pres dels amics que anava retrobant, tornà a escriure poesies i contes, que dedicava als éssers volguts, sense, però, publicar-los. La mort la sorprengué el mes de Juliol de 1966, en plena activitat literària. Havia començat la traducció del REI LEAR de Shakespeare, i tenia ja acabat un recull de contes de Rudyard Kipling, Oscar Wilde, Maurice Baring, entre altres.

Entorn de l'obra de Carme Monturiol sembla que hi hagi una autèntica conspiració del silenci. Autors i de certa anomenada li posaren obstacles i per fi, donades les circumstàncies de la

guerra, lograren fer-la emmudir.

Ella preferí callar a parlar a contracor. Era una dona d'una peça, un caràcter extraordinari, sense per això deixar d'ésser plenament, autènticament, femenina. Tots quants l'han coneguda serven d'ella l'impressió d'haver-se trobat amb algú fora de sèrie. Callada, discreta, amiga dels amics, sempre a punt per fer un favor, per visitar un malalt, per corregir el treball d'un company, i tot això sense fer soroll, passant dolçament per la vida amb un somriure als llavis i amb una ombra de tristor als ulls.

& & &

El seu teatre té, per primera vegada en les lletres catalanes, qualitat i delicadesa. El gec i l'espardenya van anar-se'n en entrar-hi Carme M^onturiol que obrí les portes del teatre a les costums ciutadanes que fins aleshores en semblaven absents, com si tot el que es digués en català hagués de passar necessàriament en llocs rurals.

L'obra teatral ha estat, principalment, el que ha creat el prestigi de Carme Monturiol. Ha estat discutida apassionadament i també apassionadament ha estat elogiada. S'ha fet remarcar, sobre tot, per la seva honestat literària i per la força dels seus temes i dels seus personatges. Carme M^onturiol ha creat un teatre vigorós, sobri i profund, a l'hora en que l'escena tendia més a banalitzar-se. El seu estil net i ordenat, vibrant, en constant tensió, diríem, ha trobar en el teatre un marc d'expressió adequadíssim. L'aportació que hi ha fet es, sens cap mena de dubte, la més important que ha rebut el teatre català de molts anys ençà.